

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 90 ΕΑΔΗΣΥ/2024

(άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 09 Αυγούστου 2024, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Δώρου αρ.7-9 γραφεία της, συνήλθε σε συνεδρίαση η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ»), μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Προεδρεύουσα: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλος: Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Νικολέτα Κοττά (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Η Πρόεδρος, κ. Ανδρονίκη Θεοτοκάτου, απουσίασε αιτιολογημένα.

Γραμματέας: Αθηνά Σοφιανίδου, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια : Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ, Αυτοτελές Γραφείο Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν, η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης) και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μαρία-Ελένη Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρ. 347 παρ. 2 περ. γ. υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο κτήριο του **Γενικού Νοσοκομείου Δράμας και των δομών του -Κέντρο Ψυχικής Υγείας και Δ.Ι.Ε.Κ**, χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **272.158,86 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση).

I. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 11979/15.07.2024 έγγραφο του Γενικού Νοσοκομείου Δράμας (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 7419/18.07.2024), όπως συμπληρώθηκε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με τα συνημμένα αυτού (αριθμ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 7807/30.07.2024) μετά από αίτημα της Αρχής (αριθμ. πρωτ. εξερχομ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 7694/25.07.2024) ζητείται η παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ του ν. 4412/2016 ως ισχύει, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Γενικού Νοσοκομείου Δράμας και των δομών του -Κέντρο Ψυχικής Υγείας και Δ.Ι.Ε.Κ (εφεξής Νοσοκομείο), χρονικής διάρκειας έξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **272.158,86 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 *(κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση)*.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Στο υπό εξέταση αίτημα το αιτούν εκθέτει τα ακόλουθα:

1.1. Με την υπ' αριθ. 16/2023 διακήρυξη το Γενικό Νοσοκομείο Δράμας προκήρυξε διεθνή ανοιχτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό (σ.α. ΕΣΗΔΗΣ 211361, ΑΔΑΜ 23PROC013287765 2023-08-23), για την ετήσια παροχή υπηρεσιών καθαρισμού στους χώρους του Νοσοκομείου και των δομών του, με δικαίωμα προαίρεσης για ένα επιπλέον έτος, προϋπολογισθείσας δαπάνης 541.935,00€ χωρίς ΦΠΑ και 672.000,00€ με ΦΠΑ 24% (ήτοι συνολικά για δύο έτη 1.083.870 € πλέον ΦΠΑ).

Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Η προκήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα προς δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 10.08.2023, και δημοσιεύτηκε στην Ε.Ε.Ε.Ε. στις 14.08.2023, αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 23.08.2023, ενώ ως αρχική καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών ορίστηκε η 28^η .09.2023 και ώρα 14.00 μ.μ. και ημερομηνία αποσφράγισης η 02^α .10.2023 και ώρα 09.00 π.μ.

1.2. Στις 18.09.2023 ο οικονομικός φορέας «GEN-KA FACILITY MANAGEMENT A.E.» άσκησε ενώπιον της ΕΑΔΗΣΥ τη με Γ.Α.Κ. ΕΑΔΗΣΥ 1413/18.09.2023 προδικαστική προσφυγή κατά των όρων της διακήρυξης, πλήττοντας την επάρκεια του προϋπολογισμού αυτής, στην οποία συμπεριέλαβε και αίτημα αναστολής και λήψης κατάλληλων προσωρινών μέτρων. [Με τον μοναδικό λόγο της προσφυγής του ο προσφεύγων ισχυριζόταν ότι η προϋπολογισθείσα δαπάνη υπολειπόταν του ποσού που νομίμως απαιτούνταν για την κάλυψη του εργατικού κόστους εκτέλεσης της υπό ανάθεση σύμβασης και, συνεπώς, δεν καταλειπόταν περιθώριο για την κάλυψη των λοιπών κονδυλίων που υποχρεωτικά συνθέτουν την οικονομική προσφορά των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων [διοικητικό κόστος, κόστος εισφοράς υπέρ Ειδικού Λογαριασμού Παιδικών Κατασκηνώσεων, νόμιμες κρατήσεις υπέρ τρίτων και Δημοσίου, κόστος εργαλείων, μηχανημάτων καθαρισμού (αποσβέσεις, βλάβες, συντήρηση) και αναλωσίμων υλικών, εργολαβικό κέρδος], με αποτέλεσμα να εμποδίζεται ή, άλλως, να δυσχεραίνεται ουσιαδώς η συμμετοχή του στον διαγωνισμό με την υποβολή προσφοράς η οποία να ανταποκρίνεται στις διατάξεις του νόμου, ενώ, σε κάθε περίπτωση, καλούνταν να συμμετάσχει σ' αυτόν κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς προϋποθέσεις].

1.3. Ενόψει της ασκηθείσας προσφυγής, η αναθέτουσα παρέτεινε τις προθεσμίες υποβολής προσφορών και διενέργειας του διαγωνισμού και ως νέα καταληκτική ημερομηνία υποβολής

προσφορών ορίστηκε η 30^η.11.2023, ημέρα Πέμπτη και ώρα 14.00 μ.μ. και διενέργειας του διαγωνισμού (με ηλεκτρονική αποσφράγιση δικαιολογητικών συμμετοχής-τεχνικής προσφοράς και οικονομικής προσφοράς) η 04^η.12.2023, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 π.μ.

1.4. Στις 29 Σεπτεμβρίου 2023 εκδόθηκε η υπ' αριθ. Α901/2023 απόφαση του 2^{ου} Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ (διαδικασία προσωρινής προστασίας), με την οποία ανεστάλη η πρόοδος της διαγωνιστικής διαδικασίας μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της προσφυγής.

1.5. Επί της ως άνω προσφυγής δεν εκδόθηκε απόφαση εντός της οριζόμενης νόμιμης προθεσμίας, ως εκ τούτου τεκμαίρετο σιωπηρώς απορριφθείσα. Ακολούθως, κατά της ως άνω τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της προσφυγής ο προσφεύγων οικονομικός φορέας άσκησε, στις 24.11.2023, ενώπιον του αρμοδίου Διοικητικού Εφετείου Κομοτηνής, αίτηση ακύρωσης/αναστολής, η συζήτηση της οποίας ορίστηκε για τη δικάσιμο της 23.01.2024, ενώ επί του σωρευόμενου αιτήματος χορήγησης προσωρινής διαταγής εκδόθηκε η υπ' αριθ. ΠΔΝ407/13.12.2023 προσωρινή διαταγή της Δικαστή του Εφετείου Κομοτηνής, με την οποία διατάχθηκε η αναστολή της εκτέλεσης της ως άνω σιωπηρής απόρριψης της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής, ενόψει της επιβαλλόμενης στην ΕΑΔΗΣΥ υποχρέωσης εξέτασης και απόφασης επ' αυτής (ΣτΕ 194/2022). Λόγω παρέλευσης χρονικού διαστήματος πλέον των 15 ημερών από την κατάθεση της αίτησης ακύρωσης-αναστολής κατά τη διάρκεια του οποίου δεν είχε εκδοθεί απόφαση επί του αιτήματος προσωρινής διαταγής, με την αριθ. πρωτ. 20850/12.12.2023 (ΑΔΑ 6ΓΓΩ4690BP-ΑΓΗ) απόφαση της Διοικήτριας του Νοσοκομείου, ανακοινώθηκε η συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθ. 372 παρ. 6 και 8 του ν. 4412/2016. Με την απόφαση αυτή ορίστηκαν νέες ημερομηνίες κατάθεσης των προσφορών, με έναρξη υποβολής την Τετάρτη 13.12.2023, καταληκτική ημερομηνία υποβολής την Πέμπτη 11.01.2024 και ημερομηνία αποσφράγισης τη Δευτέρα 15.01.2024.

1.6. Στις 14.12.2023 κοινοποιήθηκε στην αναθέτουσα η ΠΝΔ 407/13.12.2023 προσωρινή διαταγή της Δικαστή του Εφετείου Κομοτηνής (αριθ. πρωτ. 21102/14.12.2023). Προς συμμόρφωση, με την υπ' αριθ. πρωτ. 21131/15.12.2023 (ΑΔΑ: Ω8664690BP-INT) απόφαση της Διοικήτριας του Γ.Ν. Δράμας ανακοινώθηκε η αναστολή της διαγωνιστικής διαδικασίας (διακήρυξη 16/2023).

1.7. Στο στάδιο αυτό και ενόψει της λήξης της ισχύουσας τότε σύμβασης καθαριότητας, το Γενικό Νοσοκομείο Δράμας στις 19.12.2023 αιτήθηκε από την Αρχή την παροχή σύμφωνης γνώμης προκειμένου να προβεί στην ανάθεση με τη διαδικασία που προβλέπεται στη διάταξη του άρθ. 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση) σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας χρονικής διάρκειας έξι μηνών προϋπολογισθείσας δαπάνης 255.788,42 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%. Η Αρχή εξέδωσε την υπ' αριθμ. ΕΑΔΗΣΥ Δ5/2024 σύμφωνη γνώμη και, εν συνεχεία συνήφθη, με τους ως άνω όρους, η υπ' αριθμ. 54/2024 (24SYMV014345579 29.2.2024) σύμβαση με τον οικονομικό φορέα «ΓΕΝ-ΚΑ Α.Ε.», με ισχύ από 01.03.2024, η οποία τροποποιήθηκε ως προς το οικονομικό αντικείμενό της με αύξηση του συνολικού τιμήματος κατά 13.642.05 € πλέον ΦΠΑ με την υπ' αριθμ. 148/2024 (24SYMV014772920 17.5.2024) σύμβαση, με ισχύ από 01.04.2024 έως και 31.08.2024, λόγω αύξησης του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου από 01.04.2024 (Υπουργική Απόφαση 25058 - 29.03.2024 (ΦΕΚ ΤΕΥΧΟΣ Β 1974-29.03.2024)).

1.8. Εν τω μεταξύ, στο μεσολαβούν χρονικό διάστημα, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Α27/20.02.2024 απόφαση του Εφετείου Κομοτηνής επί της αίτησης ακύρωσης/αναστολής της ΓΕΝ-ΚΑ Α.Ε. (βλ. ανωτέρω υπό 1.2.), η οποία ακύρωσε την σιωπηρή απόρριψη της προσφυγής από την ΕΑΔΗΣΥ και ανέπεμψε την υπόθεση στην ΕΑΔΗΣΥ προκειμένου αυτή να ασκήσει την επιβαλλόμενη από τον νόμο αρμοδιότητάς της.

1.9. Σε συμμόρφωση με την ως άνω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου, η ΕΑΔΗΣΥ, αφού εξέτασε την προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα «ΓΕΝ-ΚΑ Α.Ε.», εξέδωσε την υπ' αριθμ. Σ606/2024 απόφαση με την οποία έκανε δεκτό τον μοναδικό λόγο της προδικαστικής προσφυγής περί μη νόμιμης κατάρτισης του προϋπολογισμού της σύμβασης και ακύρωσε την με αριθμό 16/2023 διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής, που εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με συστημικό αριθμό Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. 211361.

1.10. Σε συμμόρφωση με την ως άνω απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, το Δ.Σ. του Γενικού Νοσοκομείου Δράμας με την υπ' αριθμ. 213/18.04.2024 απόφαση του ακύρωσε την διακήρυξη 16/2023.

1.11. Στη συνέχεια, κατόπιν της υπ' αριθμ. 257/13.05.2024 απόφασης του Δ.Σ. του Γ.Ν. Δράμας, με την υπ' αριθμ. 17/23.05.2024, Διακήρυξη προκηρύχθηκε εκ νέου ανοικτός διεθνής ηλεκτρονικός διαγωνισμός (σ. α. ΕΣΗΔΗΣ 351041, ΑΔΑΜ 24PROC14801877), για την ετήσια παροχή υπηρεσιών καθαρισμού κτηρίων του Γ.Ν. Δράμας και των δομών του και με δικαίωμα προαίρεσης για ένα ακόμα έτος, προϋπολογισθείσας δαπάνης, για ένα (01) έτος 673.512,00€ χωρίς ΦΠΑ και 835.154,88€ με ΦΠΑ 24%. (ήτοι συνολικά για δύο έτη 1.670.310 € πλέον ΦΠΑ).

Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής. Η προκήρυξη απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 16/05/2024, και το πλήρες κείμενο της Διακήρυξης αναρτήθηκε στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και στο ΚΗΜΔΗΣ στις 23.05.2024 και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ (αριθμ. 351041) στις 24.05.2024. Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 24η/5/2024 και καταληκτική η 28η/6/2024 και ώρα 14.00 μ.μ., ενώ ως ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών ορίστηκε η 02η/07/2024 και ώρα 09.00 π.μ.

2. Μετά από έρευνα της Αρχής στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ διαπιστώθηκε ότι στον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν προσφορές από τους παρακάτω τέσσερις (4) οικονομικούς φορείς:

- ALTER EGO ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ,

--«ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ – ΑΝΩΝΥΜΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ»,

-ΓΕΝ ΚΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΤΗΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

-ΕΛΕΚΤ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Σύμφωνα δε με την από 29.7.2024 ενημέρωση της αναθέτουσας οι εργασίες της Επιτροπής Αξιολόγησης βρίσκονται σε εξέλιξη.

3. Με βάση τα ως άνω και υπό την παραδοχή ότι μέχρι την 31.08.2024, λαμβανομένης υπόψη

και της συνήθους εξέλιξης αντίστοιχων διαγωνισμών, κατά πάσα πιθανότητα δεν θα έχει αναδειχθεί οριστικός ανάδοχος για την εν λόγω σύμβαση, το Γ.Ν. Δράμας υπέβαλε το υπό εξέταση αίτημα.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

5. Το υπό εξέταση αίτημα έχει υποβληθεί από το Γενικό Νοσοκομείο Δράμας, ΝΠΔΔ, το οποίο υπάγεται στην 4η Υγειονομική Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και αποτελεί μη Κεντρική Αναθέτουσα Αρχή, καθώς δεν συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016. Αντικείμενο του αιτήματος είναι η προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου ως άνω νόμου.

6. Η προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος, σύμβαση, συνολικής εκτιμώμενης αξίας διακοσίων εβδομήντα δύο χιλιάδων εκατόν πενήντα οκτώ ευρώ και ογδόντα έξι λεπτών (272.158,86 €) μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, υπερβαίνει το ποσό του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές του άρθρου 5 παρ. γ του ν. 4412/2016, ως αυτό ισχύει μετά τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2495 της Επιτροπής της 15ης Νοεμβρίου 2023¹ και του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2496 της Επιτροπής της 15ης Νοεμβρίου 2023², όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων κατά τα έτη 2024-2025, ήτοι τις 221.000,00€ χωρίς ΦΠΑ, ως εκ τούτου, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

7. Περαιτέρω, η νομική βάση για την υποβολή του αιτήματος της αναθέτουσας αρχής είναι η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση), καθώς αυτήν επικαλείται ρητά ο φορέας.

8. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να

---

¹ (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ Σειρά L της 16.11.2023)

² (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ Σειρά L της 16.11.2023)

εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (πρβλ. άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, αντίστοιχα, και βλ. σχετικώς ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C -549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας, το δε βάρος αποδείξεως περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32). Συναφώς, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους επιλέγεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

Ειδικότερα, για την εφαρμογή της επικαλούμενης νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος -κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση- απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,
- β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και
- γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Υπό τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση, επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, όπως ρητά επιτάσσει η σχετική διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 περ. γ' της Οδηγίας 2014/24 (ΣτΕ 1987/2021 σκ. 12).

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν

ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. Τμ. VII 1080/2022 σκ. 6).

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογεί την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ.Συν. 1494/2022 VII Τμ, ΣτΕ 1987/2021, Γνώμες της Αρχής Δ401 47/2022).

Συναφώς, σημειώνεται ότι, όταν η αναθέτουσα αρχή προσφεύγει για δεύτερη φορά στην εξαιρετική διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του Βιβλίου Ι του ίδιου νόμου, δεν αρκεί η αναφορά στους λόγους που την οδήγησαν να προσφύγει για πρώτη φορά, αλλά πρέπει να βεβαιώνεται αιτιολογημένα ότι οι ανωτέρω λόγοι (αρχικοί ή νέοι) συντρέχουν και για την εκ νέου προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (ΣτΕ 1747/2011 σκ. 5, ΔΕΦ Πειρ 156/2022 (Ακυρωτικός Σχηματισμός) σκ. 12, Δ12ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ14ΕΑΔΗΣΥ, Δ50ΕΑΔΗΣΥ/2024, Δ75ΕΑΔΗΣΥ/2024).

9. Στην υπό κρίση περίπτωση, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

i) Η αναθέτουσα αρχή, προκειμένου να καλύψει από 01.03.2024 και εφεξής τις ανάγκες καθαριότητας των κτηρίων του Νοσοκομείου και των δομών που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, προχώρησε στη διενέργεια διεθνούς ανοικτού διαγωνισμού για την ανάδειξη αναδόχου για δύο (2) συνολικά έτη (αρχική διάρκεια 1 έτους, με δικαίωμα προαίρεσης για 1 ακόμη έτος). Η νέα διαγωνιστική διαδικασία εκκίνησε επτά (7) περίπου μήνες πριν τη λήξη (στις 28.02.2024) της συναφθείσας βάσει της προηγούμενης προκήρυξης και νυν υπό εκτέλεση σύμβασης. Ενόψει της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής κατά των όρων της διακήρυξης και με δεδομένο ότι η Αρχή δεν άσκησε την αρμοδιότητά της εντός της προβλεπόμενης νόμιμης προθεσμίας (άρθρα 365 παρ. 4 και 367 παρ. 1 του ν. 4412/2016), ο οικονομικός φορέας «ΓΕΝ-ΚΑ Α.Ε.» άσκησε εμπροθέσμως αίτηση ακύρωσης/αναστολής ενώπιον του αρμοδίου Δικαστηρίου (άρθρο 372 του ν. 4412/2016), αιτούμενος συγχρόνως τη χορήγηση προσωρινής διαταγής για την αναστολή της διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία χορηγήθηκε, ενώ με την Α27/20.02.2024 απόφαση του Εφετείου Κομοτηνής η υπόθεση αναπέμφθηκε στην ΕΑΔΗΣΥ, προκειμένου να ασκήσει την προβλεπόμενη από το νόμο 4412/2016 αρμοδιότητά της. Ως εκ τούτου εκδόθηκε η υπ' αριθμ. Σ606/2024 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ η οποία, ακύρωσε τη διακήρυξη. Η αναθέτουσα αρχή συμμορφώθηκε με την εν λόγω απόφαση και μετά τη σύνταξη νέας οικονομικής μελέτης και των απαιτούμενων διεργασιών εξέδωσε την υπ' αριθμ. 17/2024 διακήρυξη, εκκινώντας την 23.05.2024 νέα διαγωνιστική διαδικασία, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη.

ii) Σύμφωνα και με τα διαλαμβανόμενα στην Δ5/2024 σύμφωνη γνώμη της Αρχής, αλλά και με βάση τα νέα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της, η διοικητική και ακολούθως δικαστική εμπλοκή που ανέκυψε στο αρχικό στάδιο της εν τέλει ακυρωθείσας από την ΕΑΔΗΣΥ διαγωνιστικής διαδικασίας, προκάλεσε καθυστέρηση η οποία επιτάχθηκε λόγω της σιωπηρής απόρριψης της ασκηθείσας προδικαστικής προσφυγής από την ΕΑΔΗΣΥ, της άσκησης αίτησης ακύρωσης κατά αυτής και της αναπομπής εν τέλει της υπόθεσης από το αρμόδιο Διοικητικό Εφετείο στην τελευταία για την άσκηση της αρμοδιότητάς της. Παρά το γεγονός ότι με την Σ606/2024 απόφαση

της ΕΑΔΗΣΥ διαπιστώθηκαν τελικώς πλημμέλειες κατά τη σύνταξη του προϋπολογισμού της ακυρωθείσας διαγωνιστικής διαδικασίας, η πρόσθετη καθυστέρηση των επτά (7) περίπου μηνών που προκλήθηκε λόγω της σιωπηρής απόρριψης και της ανάγκης αναπομπής της προδικαστικής προσφυγής από το Διοικητικό Εφετείο για ουσιαστική κρίση, αντικειμενικά, επηρέασε συνεκδοχικά, καθ' υπέρβαση της απαιτούμενης προβλεψιμότητας, την όλη εξέλιξη των ανοιχτών διαγωνιστικών διαδικασιών, με τις οποίες η αναθέτουσα καλείται να καλύψει τις πάγιες ανάγκες καθαριότητας των δομών της, με αποτέλεσμα η νέα διαγωνιστική διαδικασία να εκκινήσει στις 24.5.2024. (βλ. ιδίως Δ75ΕΑΔΗΣΥ/2024, Δ19ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ8ΕΑΔΗΣΥ/2023, Δ4ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ5ΕΑΔΗΣΥ/2022, Δ20ΕΑΔΗΣΥ/2022 και Δ52/2022 Γνώμες της Αρχής).

Τα ανωτέρω γεγονότα, σε συνδυασμό με την επικείμενη λήξη της τρέχουσας σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στις 31.08.2024, που συνήφθη σε συνέχεια της έκδοσης της Δ5/2024 σύμφωνης γνώμης της Αρχής, δημιουργούν συνθήκη κατεπείγοντος, καθόσον η ανάγκη τήρησης των συνθηκών υγιεινής και καθαριότητας των κτηρίων στέγασης των υπηρεσιών της αναθέτουσας είναι αδύνατο να καλυφθεί με άλλον τρόπο κατά το προσεχές χρονικό διάστημα. Ενόψει δε της φύσης του αντικειμένου δραστηριότητας της αναθέτουσας, ήτοι της παροχής υπηρεσιών υγείας, και λαμβάνοντας υπόψη ότι στα κτήρια των υπηρεσιών της νοσηλεύονται και περιθάλπονται ασθενείς, απασχολείται μεγάλος αριθμός εργαζομένων, ενώ καθημερινά προσέρχεται, επίσης, μεγάλος αριθμός πολιτών στα εξωτερικά ιατρεία, η ανάγκη ανάθεσης των υπηρεσιών καθαριότητας παρίσταται πράγματι κατεπείγουσα για την προστασία της δημόσιας υγείας και δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που τάσσουν άλλες τακτικές διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Συναφώς, ο κατεπείγων χαρακτήρας της υπό ανάθεση σύμβασης συνδέεται αιτιωδώς με τα άνω διακωλυτικά γεγονότα που προκάλεσαν επιπρόσθετη καθυστέρηση στην όλη εξέλιξη των απαιτούμενων διαδικασιών.

Επισημαίνεται, ότι λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της επικαλούμενης διάταξης, η εφαρμογή της επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, προς αιτιολόγηση της αιτούμενης διάρκειας της σκοπούμενης σύμβασης, βασίμως προβάλλεται ότι το χρονικό διάστημα των έξι (6) μηνών εμπίπτει στην έννοια του απολύτως απαραίτητου μέτρου, δεδομένου ότι η νέα τρέχουσα διαγωνιστική διαδικασία βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών.

Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να προβεί στη λύση της σύμβασης που θα συναφθεί με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον αναδειχθεί ανάδοχος σε προγενέστερο χρόνο από την εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ **ομόφωνα αποφασίζει:**

Την παροχή σύμφωνης Γνώμης, της Επιτροπής της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία

διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθ. 347 παρ. 2 περ. γ. υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο κτήριο του **Γενικού Νοσοκομείου Δράμας και των δομών του -Κέντρο Ψυχικής Υγείας και Δ.Ι.Ε.Κ**, χρονικής διάρκειας εξι (6) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **272.158,86 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 *(κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση)*, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων και σύμφωνα με το σκεπτικό της παρούσας Γνώμης.

Αθήνα, 09 Αυγούστου 2024

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Ευαγγελία Κουτούπα